

Escunhau

Eth pòble d'Escunhau siguec enquia era mitat der an 1.974 cap d'un municipi format amassa damb es vesins pòbles de Casarilh e Betren, toti eri passen a formar part des d'aguesta data deth municipi de naua creacion, Vielha-Mijaran.

Escunhau ei plaçat per dessús des 1.100 mètres de nautada, just en miei des sòns antics pòbles agregats, Casarilh e Betren e ei plaçat ena part obaga dera Val.

Pera sua situacion e nautada a un rigorós clima en iuèrn, çò que non impedís qu'age estat des d'antic residéncia de quauques famílies ben plaçades dera Val, des que se consèrven vielhes bastisses a on se pòden trobar es lumedars des pòrtes mèns vielhs de tot Aran, coma ena casa de Prejoan a on i a un escut damb es barres catalanes e aragoneses, dus audèthz enfrontats e dessús era data 1.393. Tanben se pòden veir quauques hièstres decorades des segles XV e XVI.

Eth pòble d'Escunhau s'expandís des deth plan enquia era vertent dera montanha per un carrèr que puge suau enquia era plaça, un còp passada aguesta era pendent ei mèns pronunciada en tot diboishar un camin plen de corbes qu'arribe enquia eth bòsc.

Era estructura urbanistica d'Escunhau a cambiat fòrça. Peth sòn desvolopament semble èster que laguens de pòc temps serà amassat damb Casarilh pes nombreuses bastisses que se hèn en direccion ad aquest pòble, seguint era carretèra comarcau e eth vielh camin reiau.

Tanben era economia d'aquest pòble a experimentat un cambi important. A passat d'èster un pòble ramadèr a dedicà-se a activitats derivades deth torisme coma se pòt comprovar pera quantitat de restaurants dubèrts, degut ara influéncia tant dera Estacion d'Esquí Tuca-Malh Blanc coma tanben era bona situacion que li da er hèt d'èster plaçat ath costat dera carretèra en direccion a Baquèira. Era ramaderia non s'a perdut, mèns a experimentat un important descens.



ARAN

Numerò

48

DIUENDRES

12/Agost/1.988

Entrevista

Damb Josè de çò de Blasi d'Escunhau.

- Escunhau a estat un pòble rama-dèr. Guaire bestiar auetz? I a guaire pagesi?

- Quan jo èra mainatge me'n brem-bi que i auie en Escunhau 28 cases de pagès damb molt de bestiar. En aqueth temps tota era gent viuie deth bestiar. Ara en pòble sonque queden sies cases de pagès; entre vaques e vedèths i a 160 caps, 220 caps de oelhes e apu-prètz 35 crabes. Era mitat des prats ja non se dalhen e ei ua pena veir coma era èrba se torne ròia e se seque. Toti aqueri prats mès arribents a on non se i pòt anar damb es maquinas s'amplissen d'espies e matarràs.

- Rebrembe vosté se i a agut mol-

ta migracion de gent d'Escunhau entà d'auti lòcs? Tà on anauè aguesta gent?

- Segontes me condauen es mès grani, en cada casa i auie un tartèr de gent, 7 o 8 persones que s'auien de desplaçar entar aute costat deth Pirinèu entà poder trabalhar, ja sigesse enes mines de plom, en vrenhes eca...

Bordèus e Tolosa èren es lòcs a on arribauè un numerò mès gran d'emigrants.

- Que hègetz en iuèrn quan èretz joeni?

- En iuèrn mos amassauem toti es joeni e anauem a caçar o ben mos posauem en bar escotant es istòries que mos condauen era gent mès grana. Aguestes istòries tostemp virauen ath torn des trabalhs qu'auien hèt en França.

Classe d'aranés

ES ARTICLES

Es articles pòden èster de dues classes, DEFINITS e INDEFINITS coma mostram tot seguit:

DEFINITS		INDEFINITS	
Masculin	Femenin	Masculin	Femenin
S. Eth/Er	Era	Un	Ua
P. Es		Uns	Ues

Escriuèram "Er", quan eth nòm qu'amie comencigue per vocau, per exemple: Er ajuntament, Er òme, Er article...

Non se pòt virar er article "Eth" per "Er" deuant des diftongs: UE/UA, per exemple cau dider tostemp: Eth ueu, eth uas...

ARTICLES INDEFINITS.-

Enes articles indefinits cau remarcar qu'encara que non prononciésqem era "n" de "uns", la i cau méter pr'amor qu'er article en singular la pòrte e la prononciam.

ESPÒRT

LIGA DE NAUTA MONTANHA DE FÓTBOL

Equips	P/J	P/G	P/E	P/P	G/F	G/C	Punts
Mijaran	5	0	0	5	6	38	0
Naut Aran	4	1	0	3	11	17	2
Pont de Suert	4	3	1	0	28	4	7
Rialp	5	2	0	3	12	16	4
Vielha	5	3	0	2	17	8	6
Vilaller	5	4	1	0	12	3	9

Aguesta ei era classificacion dera Liga de Nauta Montanha que se vie jogant ena campanha d'ostiu, que comencèc eth dia 26 de Junh e acabarà eth dia 25 de Seteme. Aguesta classificacion correspon ara data 7 d'Agost passat.

Es abreviatures que i a ath començament dera lista vòlen dider:

Partits/Jogats, Partits/Guanhats, Partits/Empatats, Partits/Perduts, Gòls/Favor, Gòls/Contra e nº de Punts en total.

Coma podetz veir en aguesta classificacion non coincidissen eth numerò de partits jogats de toti es equips, açò passe perque sonque jòguen quate equips cada setmana des sies que i a ena classificacion, es auti dus se repòsen.

CORNÈR LITERARI ES GRILHS E ES CIGALHES

Hè molti, molti ans, ena tèrra
sonque i auie bèsties:
es animals peluts, es audèths,
es peishi, es insèctes...

Es bèsties èren molt contentes
perque encara non i èren es òmes
e arrés les molestaue.
Per açò quauqu'ues,
com es cigalhes e es grilhs,
se passauen tot er ostiu cantant.

Es cigalhes pujades ath dessús des arbes
anauen hènt "zzzttt-zzzttt" tota era estona.

Es grilhs amagats peth miei dera èrba,
non parauen de cantar era sua cançon:
"ric-ric, ric-ric, ric-ric..."

Prò com que cantauen toti ath madeish temps,
s'entenien es dues cançons barrejades,
damb un son molt estranh
" zzzttt-ric, zzzttt-ric, zzzttt-ric..."

E com que non s'entenie çò que diguien,
decidiren que non cantarien toti amassa,
senon que prumèr ac harien uns
e dempús ac harien es auti.

(continuarà)

INFORMACIONS

Rebrembam a toti qu'era Mare de Diu eth dia 15 d'Agost e eth dia 16, Sant Ròc, son es principaus patrons des pòbles dera Val d'Aran, era devocion ad aguesti Sants ei motiu de Hèsta Major en sies pòbles d'Aran. Per aquerò vos vam a rebrembar es Hèstes d'aguesti pòbles.

BAUSEN.- Dies 15, 16 e 17, se celebraran es actes tradicionaus.

BOSSÒST.- Dies 13, 14, 15, 16 e 17, a mès des actes tradicionaus se haràn moltes e divertides activitats.

GARÒS.- Dies 13, 14, 15 e 16, a mès des actes tradicionaus, era innovacion dera "Caça deth porcèth", un acte fòrça divertit.

GAUSAC.- Dies 14 pera net, 15, 16 e 17, damb fòrça activitats e actes tradicionaus.

VILA.- Dies 16 e 17. Enes actes tradicionaus cau remarcar, qu'era còca que s'aufrís as assistents ei hèsta en madeish pòble, damb horn de lenha.

VILAMÒS.- Dies 13, 14 e 15. A mès des actes tradicionaus, dedicaran part dera Hèsta a rebrembar er important valor ena istòria d'Aran deth bestiar de lan, concretament es anhèths. Era Comission de Hèstes vos convide a veir çò que serà ua des seccions deth Musèu dera Val d'Aran, eth Còto de Joan Xiquet.

TOTI

CONSELH COMARCAU DERA VAL D'ARAN

DIRECCION GENERAU DE PATRIMONI ESCRIT E DOCUMENTAU DERA GENERALITAT DE CATALUNYA

EDITE: .

Centre de Normalisacion Lingüistica dera Val d'Aran.

C/ Sarriulèra, 8, 2on. pis
Tel.: 64 00 92
25530 V I E L H A

DIRECTOR:

Jusèp Loïs Sans Socasau

REDACTOR:

Joan Leja Cadena

COLLABÒREN:

Jovita Ané Sanz
Manuela Ané Brito

IMPRIMÍS:

CNL dera Val d'Aran

DEPÒSIT LEGAL:

L-1328-1987

Es articles e comentaris publicadi en noticiari TOTI sonqu'expressen era opinion des sòns autors.

Eth remoquet dera setmana

M^a Loïsa Estévez Sans



HÈSTA MAJOR

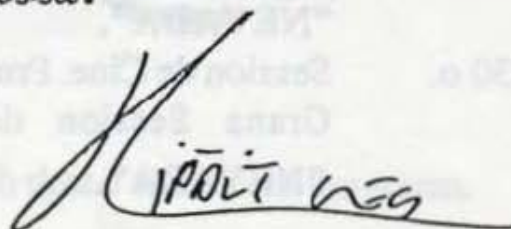
BOSSÒST-88

Èm a punt de començar ja era nòsta Hèsta Major. Era Comission de Hèstes, mos presente un còp mès un ample e variat programa en eth que collaboren tanben eth Centre Culturau, era Oficina de Torisme e era Union Esportiuu Bossòst.

Aguesta Hèsta e totes aquestes activitats mos daràn alegria e diversion, mès ei voluntat deth Consistori que presidisquí qu'a mès de dà-mo'les as vesins de Bossòst, tanben les ac dongam a toti es vesins d'Aran e a toti es toristes que visiten Aran aquesti dies.

Es nòstes Hèstes an d'èster un motiu d'atraccion toristica, enes que cada an i participe molta mès gent, gaudint des activitats que se realisen damb un gran esfòrç des organisadors, e as qu'en nòm de tot eth pòble voi reconeishé-les-ac e agrai-les-ac.

Des d'aciu voi convidà-vos a toti: As vesins de Bossòst, a toti es d'Aran, e tanben, a toti es qu'agen era possibilitat de vier entà Bossòst aquesti dies, a que participésquetz plenament dera nòsta Hèsta, e mos divertísquem toti amassa.



Hipòlit Cruces Socasau
Baile de Bossòst

Dissabte, dia 13

- Final deth III Torneig de Tennis Taula
22.30 o. Gran Loto Bingo.
1.30 o. Show de "KIRMAN E LYDIA" (illusionistes)

Dimenge, dia 14

- 10 o. Exposicion de diboishi dera mainadèra (Ena Hònt de Ruste).
12 o. Pròva puntuable entath Campionat de Catalonha de Slalom de Piragüisme en Aigües Braves.
13 o. Concurs de decoracion de balcons e hièstres.
16 o. Campionat de petanca.
17 o. Actuacion entara mainadèra de "KIRMAN E LYDIA" (illusionistes).
18 o. Session de Cine gratuita. Projeccion dera pellicula "Robin de los Bosques".
20 o. Balh amenisat pera Orquèstra "NEVADA"
22 o. Partit de Fòtbol.
22.30 o. Session de Cine. Projeccion dera pellicula "Atracciòn Fatal".
Grana Session de balh amenisada pera Orquèstra "NEVADA".

Deluns dia 15

- 12.30 o. Missa Major ena Glèisa de Santa Maria.
13.30 o. Jòcs entara mainadera.
16 o. Concurs de botifarra en entoldat.
19 o. Gran Ginkama (damb prèmis en acabar eth madeish en entoldat).
19.30 o. Recital d' "Habanères", interpretades pera Orquèstra "NEVADA".
22.30 o. Session de Cine. Projeccion dera pellicula "Atracciòn Fatal".
Grana Session de balh amenisada pera Orquèstra "NEVADA".

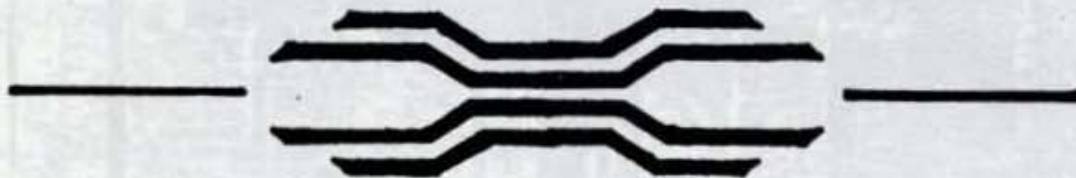
Dimars, dia 16

- 12 o. Santa Missa ena capèla de sant Ròc.
13.30 o. Jòcs entara mainadera.
Tirada de còrda entre soltèrs e maridats (masculin e femenin).
16 o. Concurs de Brisca en entoldat.
18 o. Corsa de "Trastes" peth Grauèr.
20 o. tarde e
23.30 o. net Granes Sessions de Balh a cargue des dues Orquèstres
"NEVADA" e "NUEVA ETAPA"

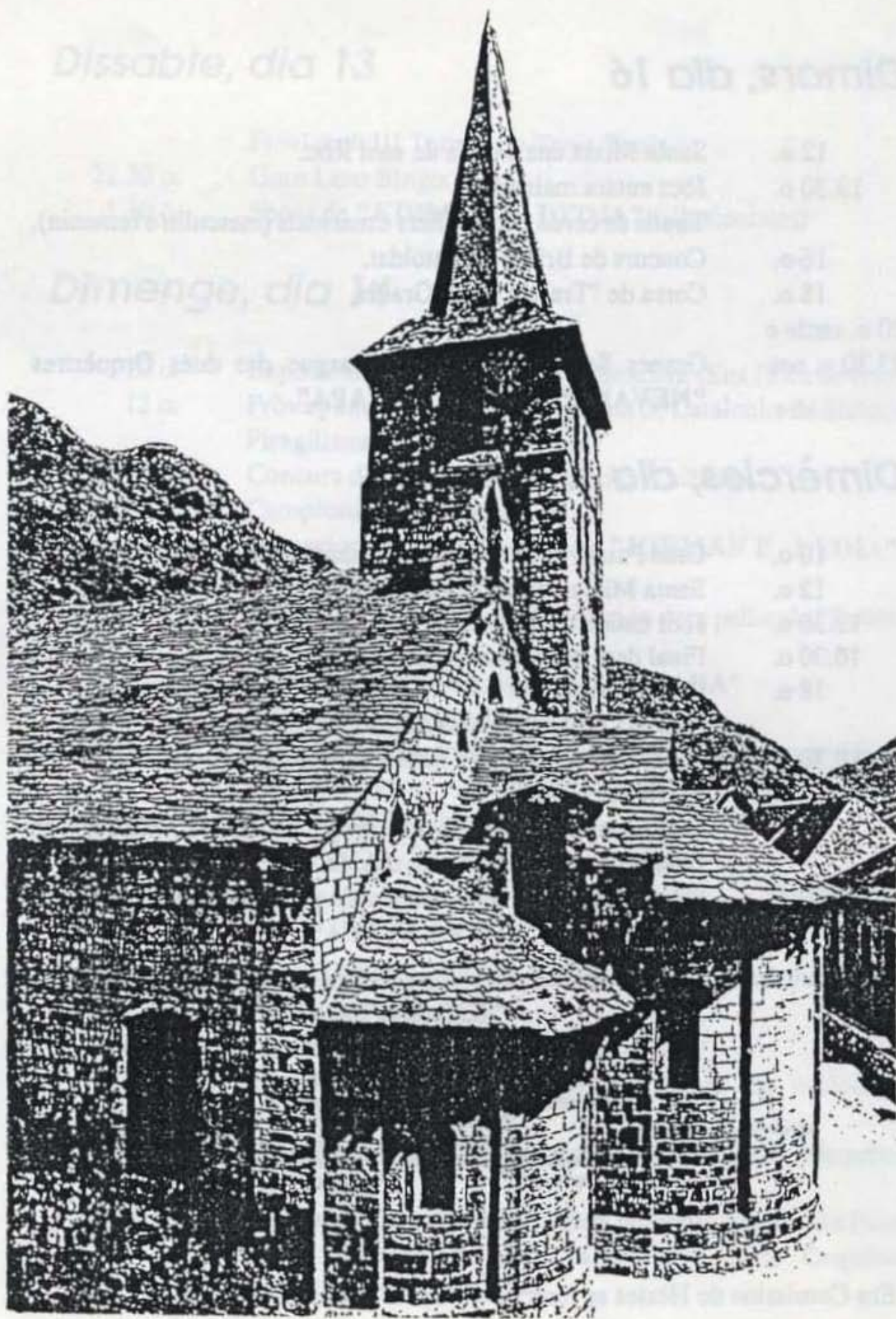
Dimèrcles, dia 17

- 10 o. Gran Passavila a cargue dera Charanga MAY TOQUEM B..
12 o. Santa Missa ena capèla de Sant Cerat.
13.30 o. Jòcs entara mainadera.
16.30 o. Final deth concurs d'escacs.
18 o. Concurs de bièra.
II Corsa Popular (Hèsta Major de Bossòst).
19.30 o. Omenatge ara Tercera Edat a cargue dera Orquèstra
'NUEVA ETAPA".
Dances araneses damb eth grop 'ES SAUTARETS" de
Bossòst e es acordeonistes d'Aran.
23.30 o. Grana Session de Balh amenisada pes dues granes orquèstres
'NEVADA" e 'NUEVA ETAPA".

Durant era tarde e net actuarà pes carrèrs de Bossòst eth grop de diables
"XIP-XAP".



Era Comission de Hèstes se reserve eth dret d'alterar eth programa.



IMPRIMÍS.- C.N.L. dera Val d'Aran.